

Ajankohtaista kuvailutyöstä

Katri Riiheläinen, Marja-Liisa Seppälä ja Matias Frosterus
Kansalliskirjasto

23.4.2026

Kuvailutyön nykytila ja tulevaisuus

- Kuvailutyön tuottama metatieto kirjastotyön ja tietojärjestelmien perustana
- Laatu on keskiössä - ilman riittävän kattavaa, laadukasta ja yhteismitallista metatietoa aineisto ei ole sisällöllisesti löydettävissä
- Vaateet metatietoa kohtaan muuttuvat - verkkoympäristöjen runsaus haastaa metatietoa linkityksiin ja suhteisiin
- Kirjastosektorin kuvailuresurssit ovat vähenemässä – tuovatko automaatio ja tekoäly helpotusta?

Haasteita, mahdollisuuksia ja ratkaisu

- Haasteita:
 - kuvailuun tarvittavat resurssit vähenevät
 - metatietoon kohdistuvat vaatimukset nostavat osaamisvaatimuksia
 - järjestelmähajaannus
- Mahdollisuuksia:
 - metatiedon standardit, jotka paremmin vastaavat verkkoympäristöjen vaatimukseen
 - automaatio- ja tekoälyavusteisuus
- Ratkaisu:
 - kuvailuyhteistyö

Laatua yhteistyön kautta

MIKSI YHTEISTYÖTÄ?

- Yhteiset säännöt, ohjeet ja käytänteet mahdollistavat keskustelun ja tukevat työtä kaikissa kirjastoissa
- Kansainvälisten kuvailusääntöjen noudattaminen ilman kansallisia sovellusohjeita johtaisi monitulkintaisuuteen

MITEN YHTEISTYÖTÄ?

- On tärkeää, että kaikki kirjastosektorit osallistuvat päätöksentekoon
- Ohjeiden laadinta ja ylläpito vaativat resursseja ja suunnitelmallisia prosesseja

Kuvailuyhteistyö 2026-2027

- Viisi asiantuntijaryhmää, edustajia kaikilta kirjastosektoreilta
 - Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä [Kumea](#)
 - Musiikin metatiedon asiantuntijaryhmä [Muusa](#)
 - Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä [Sisku](#)
 - Kuvailustandardiryhmä [Kusti](#)
 - Toimijakuvailun asiantuntijaverkosto [Toiku](#)
- Edustajien työmäärään ja yhteistyöhön kiinnitetään kuluvalle kaudella erityistä huomiota
- Tehtävinä sovelluohjeiden ylläpito, kirjastojen kysymyksiin vastaaminen sekä nykyisten käytäntöjen kehittäminen tukemaan tulevia kuvailuympäristöjä

RDA-kuvailusääntöjen tilanne

- [Uudistuneen \(official\) RDA:n](#) käyttöönotto loppusuoralla:
 - MARC 21 –pohjaisia [sovellusohjeita](#) päivitetään
 - [Metatietosanastoa](#) päivitetään
 - Kansallisia linjauksia täydennetään RDA Toolkitiin
- Tekeillä [selkeytetty versio](#) RDA-kuvailusääntötekstistä:
 - Auttaa RDA:han tutustumisessa
 - Vapaasta saatavilla Kansalliskirjaston verkkosivuilla
 - Valmistuu v. 2026 aikana

Tukea tuleviin kuvailumuutoksiin

- Kansalliskirjaston [kuvailupolitiikkaa](#) päivitetty:
 - Painopiste kuvailun muutoksen tukemisessa: esim. kuvailun tiekartta ja mappaukset (vastaavuudet) eri tietomallien välillä
 - Kuvailutuotannon tehokkuuden lisääminen prosessien ja välineiden kehittämisen avulla
 - Askeleita kohti linkitettyä dataa: esim. editoritestit
- BIBFRAME-sovellusohje:
 - Kuvailustandardiryhmä laatii rungon kansalliselle [BIBFRAME-sovellusohjeelle](#) v. 2026 aikana
 - Tavoitteena kuvailun yhtenäisyys editorieroavuuksista huolimatta

Kansalliskirjaston suositukset vaatimusmäärittelyjen laatimiseen kirjastojärjestelmämuutoksissa

- Maaliskuussa julkaistiin suositukset tukemaan kirjastoja järjestelmävaihdoksissa metatietonäkökulmasta
 - Versio 1.1 työn alla – selkeytetty joitain osioita palautteen perusteella
- Suositukset löytyvät sekä tekstimuodossa että tiiviimpänä taulukkona
 - molemmista myös englanninkieliset käännökset

Kansalliskirjaston suositukset vaatimusmäärittelyjen laatimiseen kirjastojärjestelmämuutoksissa

- Suositukset on jäsennetty kolmeen ryhmään:
 - yleiset ja tietomallitason määrittelyt
 - suomalaisesta tuotantoympäristöstä syntyvät reunaehdot
 - kuvailutyön sujuvuutta tukevat huomiot
- Erityistä huomiota kiinnitetty BIBFRAME-tietomallin yleistymisen mukanaan tuomaan kuvailuprosessien muutokseen.
 - Määrittelyt pyrkivät korostamaan kuvailuprosessin toimivuutta kuvailijan näkökulmasta

Tiivis tietopaketti linkitetystä datasta kirjastoissa

- Kansalliskirjasto on laatinut tiiviin tietopaketin linkitetystä datasta kirjastoissa
 - Linkitetyn datan vaikutukset kuvailijat ja tiedonhakijan näkökulmista
 - Kansainvälinen tilanne
 - Tilanne Suomessa
 - Kansalliskirjaston tarjoamat linkitetyn datan resurssit
 - Kansalliskirjaston toimenpiteet linkitettyyn dataan liittyen

Kansalliskirjaston toimia linkitettyyn dataan liittyen

- Sisäinen uudelleen järjestäytyminen linkitetyn datan osalta, jossa osallistetaan vahvemmin eri palvelujamme
- Suomalaisiin kuvailun käytänteisiin ja suomalaisen kuvailudatan tarpeisiin suunniteltu BIBFRAME-sovitus BFFI päivitetään vastaamaan BIBFRAME 3.0:aa
- Käyttöesimerkkejä eri aineistotyypeille ja näistä kumpuavia konversio- ja käyttöhuomioita
- Linkitetyn datan toimijakuvailetietomalli
- Aktiivinen kehityksen seuranta ja osallistuminen kansainvälisiin työryhmiin

Kiitos!

katri.riihelainen@helsinki.fi
marja-liisa.seppala@helsinki.fi
matias.frosterus@helsinki.fi